

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Dela Lika 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

Rätten till mat

RUNT HÄLFTEN AV JORDENS INVÅNARE räknas idag som stadsbefolkning. Bland dem finns i Syd runt 800 miljoner aktiva bönder som odlar grödor och håller djur. De tillmäts en allt större betydelse: genom att stå för en tredjedel av maten i stadsområden bidrar de till att trygga tillgången på livsmedel samtidigt som de skapar arbetstillfällen och bevarar biologisk mångfald.

Men landsbygden är inte längre en lika pålitlig leverantör av mat.

TIDIGARE ODLADE MAN FÖR ATT FÅ MAT. Idag går, jorden runt, allt fler jordbruksprodukter till bränsleindustrins tillverkning av förnybara drivmedel som ska vara skonsammare mot miljö och klimat. I USA omvandlades således förra året 20 procent av majs-skörden till etanol och Indien planerar att använda över tre miljoner kvadratkilometer till biobränslegrödor.

Förändringar pågår även i södra Afrika. Med fyra miljoner kvadratkilometer för pågående och kommande odling av bland annat socker, majs, palmer och jatrofhabuskar ses regionen som ett framtida "biobränslets mellanöstern."

Trycket är hårt. Europa, USA och Japan försöker få in *agrofuel* som del av investeringar och bistånd och Brasilien, Indien och Kina sluter avtal med afrikanska länder för att få en del av kakan.

OM CIRKA 25 ÅR BERÄKNAS ENDAST 9–10 procent av bränsleförbrukningen komma från förnybara råvaror och själva framställningen i sig av *agrofuel* ger stora utsläpp. Så frågan är vem som tjänar på den nya industrin: klimatet eller de nu mycket aktiva och drivande investerarna?

Klimatet kan *möjligen* hamna på plusminusnoll. Förlorarna är redan nu de vanliga människorna som får betala högre priser på basvaror när allt mindre ytor används för livsmedelsproduktion. Inte heller småbönder, som har svårt att tävla mot storjordbruk, lär hamna bland vinnarna.

VINNARNA, DE AKTIVA OCH DRIVANDE investerarna, som t.ex. producenter av gödningsmedel och utsäde, ser fördelar också med den nya gröna revolutionen. Men av tidigare erfarenheter i bland annat Indien kan man tyvärr dra slutsatsen att fördelarna för småbönder på längre sikt blir allt mindre.

Trots att det (ännu) inte råder matbrist i världen går, enligt FN, över 800 miljoner människor hungriga till sängs kväll efter kväll. Och världsbefolkningen ökar samtidigt som markytan för matproduktion kan mindre.

De stora bolagen har enorma resurser för att framhäva "fördelar" med sina produkter och metoder och har inget intresse av att stödja forskning i alternativa jordbruksmetoder. Tyvärr går deras argument hem hos stora biståndsgivare.

På vems bekostnad?

KERSTIN BJURMAN